PRZYMIOTNIK
ADJECTIVE
DAS ADJEKTIV

Przymiotnik to część mowy, która podlega odmianie przez przypadek, liczbę i rodzaj, a czasem także deprecjatywność (por. *dobrzy chłopi – dobre chłopy*). W zdaniu pełni funkcję przydawki, tj. określenia rzeczownika, z którym łączy się na zasadzie składni zgody, czyli przyjmuje jego wartości gramatyczne – ten sam przypadek, rodzaj i liczbę (por. M. *dobry chłop*, D. *dobrego chłopa*, C. *dobremu chłopu* itd.).

W języku prasłowiańskim, z którego wywodzi się polszczyzna, istniały dwa modele deklinowania przymiotników: tzw. odmiana prosta, nazywana też rzeczownikową, ponieważ przymiotnik przybierał takie końcówki jak rzeczownik (przy czym przymiotniki rodzaju męskiego i nijakiego odmieniały się według deklinacji pierwszej, a przymiotniki rodzaju żeńskiego – według deklinacji trzeciej), oraz tzw. odmiana złożona, nazywana też zaimkową, gdyż polegała ona na dodaniu do tematu fleksyjnego przymiotnika końcówki odmiany prostej (czyli końcówki rzeczownikowej) w określonym przypadku oraz odpowiedniej formy zaimka anaforycznego miękkotematowego (w tymże przypadku). Śladem tych dwóch sposobów odmiany przymiotników jest m.in. zróżnicowanie morfologiczne form mianownika liczby pojedynczej rodzaju męskiego niektórych polskich przymiotników, jak np.: *ciekaw* || *ciekawy*, *gotów* || *gotowy*, *godzien* || *godny*, *pewien* || *pewny*, *wesół* || *wesoły*, *pełen* || *pełny*, *zdrów* || *zdrowy*, przy czym formy krótkie, tj. z końcówką zerową, są pozostałością po odmianie prostej (pierwotnie zamiast *-ø* na końcu stał jer), natomiast formy z końcówką *-y* to kontynuanty odmiany złożonej.

Dawna odmiana prosta (rzeczownikowa) przymiotników
Common Slavonic declension of adjectives as nouns
Frühere einfache (nominale) Deklination der Adjektive

LICZBA POJEDYNCZA / SINGULAR / SINGULAR						
	odmiana twardotematowa **hard stems** **hartstämmige Deklination**			**odmiana miękkotematowa** **soft stems** **weichstämmige Deklination**		
	rodz. męski **masculine** **Maskulinum**	**rodz. nijaki** **neuter** **Neutrum**	**rodz. żeński** **feminine** **Femininum**	**rodz. męski** **masculine** **Maskulinum**	**rodz. nijaki** **neuter** **Neutrum**	**rodz. żeński** **feminine** **Femininum**
M.	dobr-**ъ**	dobr-**o**	dobr-**a**	pěš-**ь**	pěš-**e**	pěš-**a**
D.	dobr-**a**		dobr-**y**	pěš-**a**		pěš-**e**
C.	dobr-**u**		dobr-**ě**	pěš-**u**		pěš-**i**
B.	dobr-**ъ**	dobr-**o**	dobr-**ǫ**	pěš-**ь**	pěš-**e**	pěš-**ǫ**
N.	dobr-**omь**		dobr-**ǫ** (≤ **ojǫ**)	pěš-**emь**		pěš-**ǫ** (≤ **ejǫ**)
Ms.	dobr-**ě**		dobr-**ě**	pěš-**i**		pěš-**i**
LICZBA MNOGA / PLURAL / PLURAL						
M.	dobr-**i**	dobr-**a**	dobr-**y**	pěš-**i**	pěš-**a**	pěš-**ě**
D.	dobr-**ъ**		dobr-**ъ**	pěš-**ь**		pěš-**ь**
C.	dobr-**omъ**		dobr- **amъ**	pěš-**emъ**		pěš-**amъ**
B.	dobr-**y**	dobr-**a**	dobr-**y**	pěš-**ě**	pěš-**a**	pěš-**ě**
N.	dobr-**y**		dobr-**ami**	pěš-**i**		pěš-**ami**
Ms.	dobr-**ěxъ**		dobr-**axъ**	pěš-**ixъ**		pěš-**axъ**

Dawna odmiana złożona (zaimkowa) przymiotników
Common Slavonic compound pronominal adjective declension
Frühere zusammengesetzte (pronominale) Deklination der Adjektive

LICZBA POJEDYNCZA / SINGULAR / SINGULAR						
	odmiana twardotematowa **hard stems** **hartstämmige Deklination**			**odmiana miękkotematowa** **soft stems** **weichstämmige Deklination**		
	rodz. męski **masculine** **Maskulinum**	**rodz. nijaki** **neuter** **Neutrum**	**rodz. żeński** **feminine** **Femininum**	**rodz. męski** **masculine** **Maskulinum**	**rodz. nijaki** **neuter** **Neutrum**	**rodz. żeński** **feminine** **Femininum**
M.	dobr-**ъ/y-jь**	dobr-**o-je**	dobr-**a-ja**	pěš-**ь/i-jь**	pěš-**e-je**	pěš-**a-ja**
D.	dobr-**a-jego**		dobr-**y-jejě/jě**	pěš-**a-jego**		pěš-**ě-jejě/jě**
C.	dobr-**u-jemu**		dobr-**ě-jeji/ji**	pěš-**u-jemu**		pěš-**i-jeji/ji**
B.	dobr-**ъ/y-jь**	dobr-**o-je**	dobr-**ǫ-jǫ**	pěš-**ь/i-jь**	pěš-**e-je**	pěš-**ǫ-jǫ**
N.	dobr-**omь/y-jimь**		dobr-**ǫ-jejǫ/jǫ**	pěš-**emь/i-jimь**		pěš-**ǫ-jejǫ/jǫ**
Ms.	dobr-**ě-jemь**		dobr-**ě-jeji/ji**	pěš-**i-jemь**		pěš-**i-jeji/ji**
LICZBA MNOGA / PLURAL / PLURAL						
M.	dobr-**i-ji**	dobr-**a-ja**	dobr-**y-jě**	pěš-**i-ji**	pěš-**a-ja**	pěš-**ě-jě**
D.	dobr-**ъ/y-jixъ**		dobr-**ъ/y-jixъ**	pěš-**ь/i-jixъ**		pěš-**ь/i-jixъ**
C.	dobr-**omъ/y-jimъ**		dobr-**amъ/y-jimъ**	pěš-**emъ/i-jimъ**		pěš-**amъ/i-jimъ**
B.	dobr-**y-jě**	dobr-**a-ja**	dobr-**y-jě**	pěš-**ě-jě**	pěš-**a-ja**	pěš-**ě-jě**
N.	dobr-**y-jimi**		dobr-**ami/y-jimi**	pěš-**i-jimi**		pěš-**ami/i-jimi**
Ms.	dobr-**ěxъ/y-jixъ**		dobr-**axъ/y-jixъ**	pěš-**ixъ/i-jixъ**		pěš-**axъ/i-jixъ**

Dzisiejsze (dodajmy: jedyne) deklinowanie przymiotników typu M. *dobry*, D. *dobrego*, C. *dobremu* itd. to pozostałość po odmianie złożonej (zaimkowej) przymiotników, przy czym współcześnie używane formy powstały w następstwie kilku różnych procesów fonetycznych, które zaszły w języku polskim kilkaset lat temu. Jednym z takich procesów była zachodząca w XII stuleciu kontrakcja (inaczej: ściągnięcie), która polegała na ściągnięciu dwóch samogłosek z *j* pośrodku w jedną (początkowo długą) samogłoskę, a zatem pierwotna forma D. lp r.m. *dobr-**a-je**go* w efekcie tego zjawiska przekształciła się w *dobr**e**go*.

Dawna odmiana prosta (rzeczownikowa) odeszła natomiast w językową przeszłość. Jednak – jak już wspomniano – w języku polskim pozostały pewne ślady po takim sposobie deklinowania przymiotników. Najwyrazistszym z nich są tzw. krótkie (predykatywne) formy mianownika liczby pojedynczej rodzaju męskiego: *ciekaw*, *godzien*, *gotów*, *kontent*, *łaskaw*, *miłościw*, *pełen*, *pewien*, *rad*, *świadom*, *wart*, *wesół*, *winien*, *zdrów* (i oczywiście ich zaprzeczone odpowiedniki, np. *nierad*, *nieświadom*, *niewart*). Niektóre spośród nich odbierane są już jako nacechowane stylistycznie, np. *godzien*, *łaskaw*, *miłościw*. Większość przywołanych form ma postaci oboczne z końcówką *-y* (będące – jak już wiemy – kontynuantami odmiany złożonej): *ciekawy*, *godny*, *gotowy*, *łaskawy*, *miłościwy*, *pełny*, *pewny*, *świadomy*, *wesoły*, *winny*, *zdrowy*. Tych dubletów morfologicznych pozbawione są przymiotniki *kontent*, *rad* i *wart*. Do niedawna różnicowano też formy *syty* i *syt*; dziś jednak postać skrócona ma ewidentnie przestarzały charakter, występuje jedynie w utartych połączeniach wyrazowych, jak np. *syt chwały i triumfu*. Należy dodać, że krótkie formy przymiotników używane są głównie w pozycji przyczasownikowej, pełniąc zazwyczaj funkcję składniową orzecznika w orzeczeniu imiennym (zwłaszcza po łączniku wyrażonym czasownikiem *być*), por. *Jestem gotów do drogi*, *Piotr nie był świadom zagrożenia*. Od tej reguły istnieje jeden wyjątek. Forma *pełen* (podobnie jak formy długie) może być w zdaniu nie tylko orzecznikiem, por. *Jan zawsze był pełen nadziei*, ale również przydawką (określeniem rzeczownika), jednak tylko wtedy, gdy następuje po niej rzeczownik w dopełniaczu, por.: *Na stole stoi dzban pełen wody* czy *Pełen ludzi autobus dojeżdżał do końcowego przystanku*. Warto zauważyć, że tego typu formy dotyczą także imiesłowów przymiotnikowych, które

podlegały i podlegają odmianie przymiotnikowej. Omówione relikty odmiany prostej spotykamy zwłaszcza w utartych zwrotach, jak np. *bądź zdrów* czy *jestem rad*, a także w wielu modlitwach i tekstach liturgicznych, np. w *Akcie żalu* (*Bądź* ***miłościw*** *mnie grzesznemu, dla Ciebie odpuszczam bliźniemu*), *Składzie apostolskim* (*Wierzę w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego jedynego, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego. Narodził się z Maryi Panny,* ***umęczon*** *pod Ponckim Piłatem,* ***ukrzyżowan****, umarł i* ***pogrzebion***), *Pozdrowieniu anielskim* (*Zdrowaś Mario, łaskiś pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i* ***błogosławion*** *owoc żywota Twojego, Jezus…* – dziś formę tę w zasadzie powszechnie zastępuje się postacią standardową z końcówką -*y*, tj. *błogosławiony*) czy w formule wypowiadanej przez kapłana i wiernych przed komunią (*Panie, nie jestem* ***godzien****, abyś przyszedł do mnie, ale powiedz tylko słowo, a będzie uzdrowiona dusza moja* – ostatnimi czasy forma ta bywa coraz częściej zamieniana na wersję pełną, standardową, tzn. mężczyźni mówią *godny*, a kobiety – *godna*). Krótkie formy mianownika liczby pojedynczej rodzaju męskiego przymiotników odnajdujemy także w klasyce literatury polskiej, np.:

Więc Major **syt** i **wesół** w krześle się rozwalił,
Dobył fajkę, biletem bankowym zapalił
I otarłszy śniadanie z ust końcem serwety.
Obrócił śmiejące się oczy na kobiety.
(A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*)

Nadmieńmy jeszcze, że szczątki deklinacji niezłożonej (rzeczownikowej) zachowały się również w formach wyrazowych, które dziś nie wiążą się bezpośrednio z odmianą przymiotnika. Tego typu reliktami deklinacji rzeczownikowej są m.in. współczesne przysłówki graficznie złożone (tj. dawne wyrażenia przyimkowe dziś pełniące funkcję przysłówków), takie jak np.:

- *po angielsku*, *po chłopsku*, *po cichu*, *po koleżeńsku*, *po królewsku*, *po ludzku*, *po ojcowsku*, *po prostu*, *po polsku*, *po francusku* oraz zrośnięte *pomału* – genetycznie są to formy C. lp r.m. i r.n. (z odmiany złożonej wywodzą się natomiast połączenia: *po bożemu*, *po dobremu*, *po macoszemu*, *po matczynemu*, *po sportowemu*, *po wojskowemu*); pozostałości deklinacji prostej w odmianach regionalnych polszczyzny jest znacznie więcej niż w standardowym języku polskim, np. po śląsku: *po bosoku* ('boso'), *po nagu*/*po sagu* ('nago'), *po jasnoku* ('jasno');
- *z bliska*, *z cicha*, *z daleka*, *z dawien dawna*, *z głupia*, *z lekka*, *z lewa*, *z polska*, *z prawa*, *z wolna*, *bez mała*, *do syta* oraz zleksykalizowane *zgoła* 'zupełnie' – genetycznie są to formy D. lp r.m. i r.n.;
- *na pewno*, *na próżno*, *na lewo*, *na prawo*, *na miękko*, *na twardo*, *na gorąco* – genetycznie są to formy B. lp r.n.

Zauważmy, że formy te są tak powszechne w codziennej komunikacji, iż nawet nie uświadamiamy sobie ich, bądź co bądź, archaicznego charakteru.

Jak zostało to już powiedziane, przymiotniki (w odróżnieniu od rzeczowników) deklinują się przez rodzaje (rodzaj jest więc dla nich kategorią fleksyjną). W języku prasłowiańskim i w najstarszej polszczyźnie przymiotniki odmieniały się zarówno w liczbie pojedynczej, jak i mnogiej według rodzaju męskiego, żeńskiego i nijakiego. Obecnie taką odmianę zachowały tylko w liczbie pojedynczej. W liczbie mnogiej natomiast różnicują się na formy męsko- i niemęskoosobowe. Tak więc współcześnie przymiotniki mają pięć form rodzajowych: trzy w liczbie pojedynczej (męską, żeńską i nijaką) oraz dwie w liczbie mnogiej (męskoosobową i niemęskoosobową). Przypomnijmy, że powstanie kategorii męskoosobowości w polszczyźnie datuje się na wiek XVIII.

Przymiotnik/ Adjective/ Das Adjektiv

Kolory/ Colours/ Farben

biały	szary	czarny	brązowy	fioletowy	zielony	czerwony	pomarańczowy	żółty	niebieski

Rodzaj męski **Masculine** **Maskulinum**	**Rodzaj żeński** **Feminine** **Femininum**	**Rodzaj nijaki** **Neuter** **Neutrum**
-y// -i*	**-a**	**-e**
biały, zielony, szary, żółty	biała, zielona, szara, żółta	białe, zielone, szare, żółte
niebieski	niebieska	niebieskie

**-i po/ after/ nach k, g (wysoki, niski, drogi, długi), ale także/ but also/ aber auch: tani, głupi, koci, krowi, lisi, lwi, malusi, tyci*

Deklinacja przymiotników twardotematowych
Adjectives with hard stem declension/ Die Deklination der hartstämmigen Adjektive

Liczba **number** **Numerus**	**Przypadek** **case** **Kasus**	**Rodzaj/ gender/ Genus**				
		męskoosobowy masculine-personal Maskulinum (männlich personal)	męskożywotny masculine-animate Maskulinum (belebt)	męskonieżywotny masculine-inanimate Maskulinum (unbelebt)	nijaki neuter Neutrum	żeński feminine Femininum
pojedyncza singular Singular	**M.**	ładn-**y**			ładn-**e**	ładn-**a**
	D.	ładn-**ego**				ładn-**ej**
	C.	ładn-**emu**				ładn-**ej**
	B.	ładn-**ego**		ładn-**y**	ładn-**e**	ładn-**ą**
	N.	ładn-**ym**				ładn-**ą**
	Ms.	ładn-**ym**				ładn-**ej**
mnoga plural Plural	**M.**	ładn-**i**	ładne-**e**			
	D.	ładn-**ych**				
	C.	ładn-**ym**				
	B.	ładn-**ych**	ładn-**e**			
	N.	ładn-**ymi**				
	Ms.	ładn-**ych**				

Deklinacja przymiotników miękkotematowych
Adjectives with soft stem declension/ Die Deklination der weichstämmigen Adjektive

Liczba **number** **Numerus**	**Przypadek** **case** **Kasus**	**Rodzaj/ gender/ Genus**				
		męskoosobowy masculine-personal Maskulinum (männlich personal)	męskożywotny masculine-animate Maskulinum (belebt)	męskonieżywotny masculine-inanimate Maskulinum (unbelebt)	nijaki neuter Neutrum	żeński feminine Femininum
pojedyncza singular Singular	**M.**	brzydk-**i**			brzydki-**e**	brzydk-**a**
	D.	brzydki-**ego**				brzydki-**ej**
	C.	brzydki-**emu**				brzydki-**ej**
	B.	brzydki-**ego**		brzydk-**i**	brzydki-**e**	brzydk-**ą**
	N.	brzydk-**im**				brzydk-**ą**
	Ms.	brzydk-**im**				brzydki-**ej**
mnoga plural Plural	**M.**	brzydc-**y**	brzydki-**e**			
	D.	brzydk-**ich**				
	C.	brzydk-**im**				
	B.	brzydk-**ich**	brzydki-**e**			
	N.	brzydk-**imi**				
	Ms.	brzydk-**ich**				

Rzeczownik + przymiotnik/ Noun + adjective/ Substantiv + Adjektiv =

Rodzaj męski Masculine Maskulinum	Rodzaj żeński Feminine Femininum	Rodzaj nijaki Neuter Neutrum
biał**y** kapelusz	biał**a** czapka	biał**e** bolerko
czerwon**y** krawat	czerwon**a** sukienka	czerwon**e** palto
czarn**y** garnitur	czarn**a** marynarka	czarn**e** futro
niebieski sweter	niebieska koszula	niebieskie kimono
tani płaszcz	tania kamizelka	tanie body

M.	*To jest...*	brązow**y** sweter	brązow**a** koszul**a**	brązow**e** futr**o**
D.	*Nie ma…*	brązow**ego** swetr**a**	brązow**ej** koszul**i**	brązow**ego** futr**a**
C.	*Przyglądam się…*	brązow**emu** swetr**owi**	brązow**ej** koszul**i**	brązow**emu** futr**u**
B.	*Mam na sobie…*	brązow**y** sweter	brązow**ą** koszul**ę**	brązow**e** futr**o**
N.	*Zachwycam się…*	brązow**ym** swetr**em**	brązow**ą** koszul**ą**	brązow**ym** futr**em**
Ms.	*Rozmawiamy o…*	brązow**ym** swetr**ze**	brązow**ej** koszul**i**	brązow**ym** futr**ze**

Mianownik liczby mnogiej przymiotników
Nominative plural of adjective/ Der Nominativ Plural der Adjektive

Rodzaj/ gender/ Genus			Przykłady Examples Beispiele
męski masculine Maskulinum	męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
~py	*~pi*	*~pe*	*tępy – tępi – tępe*
~by	*~bi*	*~be*	*gruby – grubi – grube*
~my	*~mi*	*~me*	*niewidomy – niewidomi – niewidome*
~wy	*~wi*	*~we*	*zdrowy – zdrowi – zdrowe*
~chy	*~si*	*~che*	*głuchy – głusi – głuche*
~dy	*~dzi*	*~de*	*młody – młodzi – młode*
~ty	*~ci*	*~te*	*bogaty – bogaci – bogate*
~ny	*~ni*	*~ne*	*dynamiczny – dynamiczni – dynamiczne*
~sy	*~si*	*~se*	*łysy – łysi – łyse*
~sty	*~ści*	*~ste*	*czysty – czyści – czyste*
~szy	*~si*	*~sze*	*pieszy – piesi – piesze*
~sły	*~śli*	*~słe*	*dorosły – dorośli – dorosłe*
~ły	*~li*	*~łe*	*miły – mili – miłe*
~sny	*~śni*	*~sne*	*radosny – radośni – radosne*
~zny	*~źni*	*~zne*	*przyjazny – przyjaźni – przyjazne*
~ry	*~rzy*	*~re*	*chory – chorzy – chore*
~ki	*~cy*	*~kie*	*wysoki – wysocy – wysokie*
~gi	*~dzy*	*~gie*	*ubogi – ubodzy – ubogie*
Uwaga/ Attention/ Achtung: *wes**o**ły – wes**e**li – wes**o**łe*, ale *ziel**o**ny – ziel**e**ni – ziel**o**ne*, ale		*biały – biali – białe* *(nie)śmiały – (nie)śmiali – (nie)śmiałe* *śniady – śniadzi – śniade*	
~cy	*~cy*	*~ce*	*gorący – gorący – gorące*
~czy	*~czy*	*~cze*	*opiekuńczy – opiekuńczy – opiekuńcze*
~dzy	*~dzy*	*~dze*	*cudzy – cudzy – cudze*
*~ży**	*~ży*	*~że*	*ryży – ryży – ryże*

***Jedyny wyjątek/ The only exception/ Einzelfall:** *duży – du**z**i – duże*

Stopniowanie przymiotników/ Adjective's comparison/ Die Komparation der Adjektive

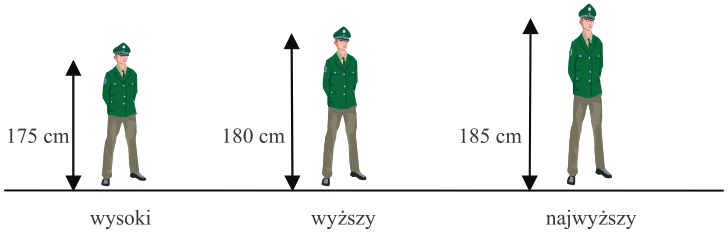

Stopień równy/ Positive degree Positiv (*Grundstufe*)	Stopień wyższy/ Comparative degree Komparativ (*Vergleichsstufe*)	Stopień najwyższy/ Superlative degree Superlativ (*Höchststufe*)
stary	star**szy**	**naj**starszy
młody	młod**szy**	**naj**młodszy
biedny	biedni**ejszy**	**naj**biedniejszy
zimny	zimni**ejszy**	**naj**zimniejszy

Stopień wyższy/ Comparative degree/ Der Komparativ

Stopniowanie regularne (syntetyczne)/ Regular comparison (synthetic)/ Die regelmäßige (synthetische) Komparation

Struktura tematu przymiotnika Adjective's structure of stem Struktur des Adjektivstamms		Sposób tworzenia stopnia wyższego Derivation of creating comparative degree Bildung des Komparativs	
-C-y	mło**d**-y	+ *-szy*	młod**szy**
	gru**b**-y		grub**szy**
	su**ch**-y		such**szy**
-CC-y	bie**dn**-y	+ *-ejszy*	biedni**ejszy**
	zi**mn**-y		zimni**ejszy**
	cie**pł**-y		ciepl**ejszy**

*C – spółgłoska/ consonant/ Konsonant

Alternacje w tematach typu -C- Alternations in type -C- Lautveränderungen im Stamm des Types -C-	
a : e	biały – bielszy
o : e	wesoły – weselszy
ą : ę	gorący – gorętszy
n : ń	czerwony – czerwieńszy
ł : l	miły – milszy
g : ż	długi – dłuższy
*c : t	gorący – gorętszy

*rzadko/ seldom/ selten

Alternacje w tematach typu -CC- Alternations in type -CC- Lautveränderungen im Stamm des Types -CC-	
ł : l	ciepły – cieplejszy
n : ni	brudny – brudniejszy
m : mi	uprzejmy – uprzejmiejszy
sn : śni	jasny – jaśniejszy
sł : śl	dorosły – doroślejszy
st : ści	gęsty – gęściejszy
r : rz	mądry – mądrzejszy
w : wi	łatwy – łatwiejszy

Struktura tematu przymiotnika Adjective's structure of stem Struktur des Adjektivstamms		Sposób tworzenia stopnia wyższego Derivation of creating comparative degree Bildung des Komparativs	
-k-i	brzyd**ki**	[bez/without/ ohne -k-] + szy	brzyd**szy**
-ek-i	dal**eki**	[bez/without/ ohne -ek-] + szy	dal**szy**
-ok-i	szer**oki**	[bez/ without/ ohne -ok-] + szy	szer**szy**
-rd-y	twa**rd**y	+ *-szy*	twar**dszy**
-st-y	pro**st**y	+ *-szy*	pro**stszy**
Typowa alternacja *s : ś*/ Typical alternation *s : ś*/ Typische Lautveränderung *s : ś*			
bliski – bliższy niski – niższy wąski – węższy wysoki – wyższy			

Stopniowanie analityczne/ Analytic comparison (periphrastic)/ Die analytische Komparation

***bardziej (mniej)* + stopień równy = stopień wyższy**
***bardziej (mniej)* + positive degree = comparative degree**
bardziej (mniej) + Positiv = Komparativ

Stopień równy/ Positive degree/ Positiv	**Stopień wyższy/ Comparative degree/ Komparativ**	
chory	bardziej chory	mniej chory
interesujący	bardziej interesujący	mniej interesujący
przekonujący	bardziej przekonujący	mniej przekonujący
błyszczący	bardziej błyszczący	mniej błyszczący
opalony	bardziej opalony	mniej opalony
opłacalny	bardziej opłacalny	mniej opłacalny

Stopień najwyższy/ Superlative degree/ Der Superlativ

Stopniowanie regularne (syntetyczne) **Regular comparison (synthetic)** **Die regelmäßige (synthetische) Komparation**	**Stopniowanie analityczne (opisowe)** **Analytic comparison (periphrastic)** **Die analytische Komparation**
naj-* + stopień wyższy = stopień najwyższy** ***naj-* + comparative degree = superlative degree** ***naj- + Komparativ = Superlativ	***najbardziej* || *najmniej* + stopień równy = stopień najwyższy** ***najbardziej* || *najmniej* + positive degree = superlative degree** ***najbardziej* || *najmniej + Positiv = Superlativ***
młodszy → najmłodszy cieplejszy → najcieplejszy brzydszy → najbrzydszy	chory → najbardziej chory || najmniej chory interesujący → najbardziej interesujący || najmniej interesujący opalony → najbardziej opalony || najmniej opalony

Stopniowanie nieregularne/ Irregular comparison/ Die unregelmäßige Komparation

Stopień równy **Positive degree** **Positiv**	**Stopień wyższy** **Comparative degree** **Komparativ**	**Stopień najwyższy** **Superlative degree** **Superlativ**
dobry	lepszy	najlepszy
duży/ wielki	większy	największy
mały	mniejszy	najmniejszy
zły	gorszy	najgorszy